

Besluitenlijst naar aanleiding van de buitengewone moderamenvergadering van 29 januari 2021

A) Besluit moderamen generale synode inzake 'beleidskader dienstenorganisatie 2021 - 2024' LWK 21-01

Het moderamen van de generale synode heeft kennisgenomen van:

1. 'De toekomst open tegemoet', beleidskader voor de dienstenorganisatie van de Protestantse Kerk in Nederland voor de jaren 2021 - 2024 (rapportnummer LWK 21-01), aangeboden aan de generale synode door het moderamen en het bestuur van de dienstenorganisatie, met de daarbij behorende financiële meerjarenraming;
2. Het rapport van de Commissie van Rapport LWK d.d. 4-1-2021
3. Het advies van de generale raad van advies d.d. 23-12-2020

Het moderamen overweegt:

1. Het beleidskader is voorbereid door bestuur en directie van de dienstenorganisatie en afgestemd met het moderamen van de generale synode en intensief besproken *en vormgegeven* met verschillende kerkelijke groepen en gremia *en verwante organisaties*;
2. Het beleidskader geeft *kaders en richting* aan voor de dienstenorganisatie voor de periode 2021-2024, die passen binnen de door de generale synode uitgezette kaders, te weten de generale regeling voor de dienstenorganisatie en de visienota 'Van U is de toekomst' (rapportnummer LWK 20-08, door de generale synode aanvaard in juni 2020);
3. Het beleidskader *heeft de inzet om langdurig bij te dragen* aan een toekomstgerichte kerk. Het beleidskader zal in 2024 door het bestuur van de dienstenorganisatie en de synode worden geëvalueerd.
4. *In het vooroverleg met synodeleden (zie overweging 11) is besproken, dat de generale synode het, gelet op het open karakter van het beleidskader, niet juist acht dat de financiële paragraaf van het beleidskader (paragraaf 8.6, met name de daarin vermelde meerjarenraming) nu reeds wordt vastgesteld, het moderamen deelt dit standpunt.*
5. *Het beleidskader wordt van jaar tot jaar nader geconcretiseerd, ook in financiële zin, en behandeld in de kleine en generale synode, een en ander zoals nader uitgewerkt in de besluitpunten 2 t/m 4.*
6. Na aanvaarding van het beleidskader zal er een meer compacte versie vervaardigd worden, waarin ook het nieuwe dienstverleningsmodel meer concreet wordt beschreven, ten behoeve van de informatie aan de medewerkers en samenwerkingspartners van de dienstenorganisatie, mede met het oog op de implementatie en verdere uitwerking van het beleidskader.
De leden van de generale synode zullen deze versie ter informatie ontvangen.

en voorts:

7. door de corona-pandemie en de in verband daarmee geldende beperkende overheidsmaatregelen is een situatie ontstaan die bedoeld wordt in art. XIX van de kerkorde, dat luidt: *'Indien en voor zover buitengewone omstandigheden van land en volk het normaal functioneren van het leven van de kerk onmogelijk maken, treffen de daarvoor in aanmerking komende lichamen van de kerk of hun leden de door de omstandigheden tijdelijk geboden, van de orde van de kerk afwijkende maatregelen.'*
8. Vanwege genoemde maatregelen was een fysieke bijeenkomst van de generale synode in november 2020 en in januari 2021 niet mogelijk;

9. Ten aanzien van een digitale vergadering bestond -vanwege de daaraan verbonden technische beperkingen- onvoldoende zekerheid dat deze zou kunnen gelden als een volwaardige synodevergadering;

10. Het moderamen heeft op grond van ord. 4-26-3 de bevoegdheid om zaken af te handelen 'die geen uitstel gedogen'.

11. In samenspraak met de kleine synode, bijeen in een digitale vergadering op 27 november 2020, en met de synodeleden zelf, heeft het moderamen besloten tot de volgende punten:

1. het vaststellen van het beleidskader is een zaak is die geen verder uitstel gedooft;
2. in de periode tussen 27 november 2020 en 29 januari 2021 is door middel van diverse digitale beraadslagingen overleg gevoerd met de synodeleden *en zijn schriftelijk gestelde vragen schriftelijk beantwoord*;
3. *het moderamen zendt de synodeleden vóór 20 januari 2021 toe:*
 - de verslagen van de beraadslagingen tot dan toe
 - de schriftelijke beantwoording van vragen;
4. de synodeleden krijgen tot 19 januari 2021 gelegenheid om tegenvoorstellen, amendementen en moties (TAM's) in te dienen;
5. *op 27 januari beraadslaagt het moderamen digitaal met synodeleden over de ingediende TAM's*;
6. het moderamen geeft op 29 januari 2021 een toelichting op het besluitvoorstel en het doorlopen proces, en geeft -voor zover nog nodig- zijn reactie op de TAM's;
7. het moderamen houdt een peiling over het -eventueel aangepaste- besluitvoorstel;
8. het moderamen neemt vervolgens het besluit.

Het moderamen besluit:

1. het beleidskader vast te stellen als richtinggevend voor het werk van de Dienstenorganisatie in de periode 2021-2024, met uitzondering van de financiële paragraaf (paragraaf 8.6, met name de daarin vermelde meerjarenraming); waarbij de focus van het werk van de Dienstenorganisatie ligt op toekomstgericht kerk-zijn zoals verwoord in paragraaf 4.2
2. de kaders en richting zoals beschreven in het beleidskader voor de dienstenorganisatie (incl. Kerk in Actie) te aanvaarden als leidend voor de op te stellen jaarplannen en begrotingen in deze periode;
3. het bestuur van de dienstenorganisatie te verzoeken
 - a) dit beleidskader jaarlijks concreet uit te werken in een jaarplan, met een duidelijke uitwerking voor de verschillende clusters en programmalijnen, en in de daarbij behorende begroting, een en ander ter bespreking en vaststelling in de kleine synode.
 - b) over dit jaarplan verantwoording af te leggen door een jaarverslag, behorend bij de jaarrekening.
4. het bestuur van de dienstenorganisatie te verzoeken om jaarlijks de generale synode te informeren én te horen over de voortgang (op hoofdlijnen) en een gesprek te voeren over actuele dilemma's/ thema's bij de uitwerking en operationalisering van dit beleidskader;
5. allen te danken die bij de voorbereiding van deze besluiten betrokken zijn geweest.

B) Besluit moderamen generale synode inzake 'Lichter ingevuld' LWK 20-07

Het moderamen van de generale synode heeft kennis genomen van:

1. het rapport 'Lichter ingevuld' d.d. maart 2020 van de werkgroep 'Kleine gemeenten lichter' van de dienstenorganisatie;
2. het rapport van de Commissie van Rapport LWK d.d. 4-1-2021
3. het advies van de generale raad van advies d.d. 16-12- 2020
4. het advies van de RAGB d.d. 24-12- 2020

Het moderamen overweegt:

1. De opdracht van de werkgroep 'Kleine gemeenten lichter' (**hierna: 'KGL'**) was:
 - a) te onderzoeken welke mogelijkheden de huidige kerkorde kent voor kleine gemeenten om op een voor hen passende wijze te voldoen aan de kerkorde;
 - b) zo nodig voorstellen te doen voor aanvulling van die mogelijkheden; en over een en ander te rapporteren aan de generale synode.
2. In november 2019 besprak de generale synode een tussenrapportage (de nota 'Lichter verkend');
3. KGL heeft met vele kerkelijke gremia en met vertegenwoordigers van gemeenten gesproken; de observaties in het rapport mogen daarom geacht worden breed gedeeld te worden in de kerk;
4. KGL heeft een aantal **observaties** gedaan. Deze zijn -samengevat-:
 - a) er is bij veel gemeenten behoefte aan een lichtere structuur, vanwege o.a. vergrijzing en tekort aan ambtsdragers (bestuurskracht);
 - b) bezinning op de kern van kerk zijn (de vijf basistaken) is nodig; dit wordt ook breed erkend en is tegelijk lastig, omdat het een andere kijk vraagt op kerk zijn dan de gangbare, waarin de bekende structuren en de eigen (juridische) zelfstandigheid een belangrijke plaats hebben;
 - c) geestelijke vorming en missionaire arbeid zijn van de vijf basistaken de eerste waar gemeenten niet (meer) aan toekomen;
 - d) samenwerken is een goede mogelijkheid om de kern van kerk zijn te realiseren, maar het proces stagneert vaak;
 - e) 'good governance' wordt kerkbreed als een gerechtvaardigde eis gezien;
 - f) kerk zijn als kleine groep (in het bijzonder de huisgemeente) roept nog veel aarzeling op; het imago hiervan moet beter;
 - g) er is bij gemeenten veel behoefte aan begeleiding door zowel de bovenplaatselijke kerk als gemeentebegeleiders.
5. KGL heeft deze observaties omgezet in **uitgangspunten** voor nieuw beleid uitmondend in **aanbevelingen** voor besluiten van de synode.
Verder heeft KGL beschreven welke mogelijkheden de kerkorde nu reeds biedt voor gemeenten, veelal te realiseren in overleg met het breed moderamen van de classicale vergadering en het classicaal college voor de behandeling van beheerszaken.

6. KGL heeft een aanbeveling gedaan die een kerkordewijziging behoeft, te weten dat niet-ambtsdragers stemhebbend lid kunnen zijn van de kerkenraad, als één van de mogelijkheden, waarvoor het breed moderamen van de classicale vergadering goedkeuring kan geven onder de daaraan te stellen voorwaarden;

het is het moderamen bekend dat de werkgroep Ambt een aanbeveling heeft gedaan met een andere strekking; de bespreking van deze zaak moet daarom worden aangehouden tot bij de bespreking van het rapport van de werkgroep Ambt;

en overweegt voorts:

7. Door de corona-pandemie en de in verband daarmee geldende beperkende overheidsmaatregelen is een situatie ontstaan die bedoeld wordt in art. XIX van de kerkorde, dat luidt: *'Indien en voor zover buitengewone omstandigheden van land en volk het normaal functioneren van het leven van de kerk onmogelijk maken, treffen de daarvoor in aanmerking komende lichamen van de kerk of hun leden de door de omstandigheden tijdelijk geboden, van de orde van de kerk afwijkende maatregelen.'*

8. Vanwege genoemde maatregelen was een fysieke bijeenkomst van de generale synode in november 2020 en in januari 2021 niet mogelijk;

9. ten aanzien van een digitale vergadering bestond -vanwege de daaraan verbonden technische beperkingen- onvoldoende zekerheid dat deze zou kunnen gelden als een volwaardige synodevergadering;

10. Het moderamen heeft op grond van ord. 4-26-3 de bevoegdheid om zaken af te handelen 'die geen uitstel gedogen'.

11. In samenspraak met de kleine synode, bijeen in een digitale vergadering op 27 november 2020, en met de synodeleden zelf, heeft het moderamen besloten tot de volgende punten:

1. besluitvorming over het rapport 'Lichter ingevuld' is een zaak is die geen verder uitstel gedooft;
2. in de periode tussen 27 november 2020 en 29 januari 2021 is door middel van diverse digitale beraadslagingen overleg gevoerd met de synodeleden *en zijn schriftelijk gestelde vragen schriftelijk beantwoord;*
3. het moderamen zendt de synodeleden vóór 20 januari 2021 toe:
 - de verslagen van de beraadslagingen tot dan toe
 - de schriftelijke beantwoording van vragen;
4. de synodeleden krijgen tot 19 januari 2021 gelegenheid om tegenvoorstellen, amendementen en moties (TAM's) in te dienen;
5. op 27 januari beraadslaagt het moderamen digitaal met synodeleden over de ingediende TAM's;
6. het moderamen geeft op 29 januari 2021 een toelichting op het besluitvoorstel en het doorlopen proces, en geeft -voor zover nog nodig- zijn reactie op de TAM's;
7. het moderamen houdt een peiling over het -eventueel aangepaste- besluitvoorstel;
8. het moderamen neemt vervolgens het besluit.

Het moderamen

1. spreekt uit dat gemeente zijn overeenkomstig de vijf basistaken die de kerkorde noemt hoe dan ook waardevol is en hoe dan ook toekomst heeft;

2. roept de gemeenten op zich te richten op gemeente zijn overeenkomstig deze vijf basistaken;

3. *spreekt uit dat* noodzakelijke veranderingen in gemeenten niet in mindering komen op de grote waardering, die vele leden van de kerk, die zich voor hun gemeente hebben ingezet, toekomt, en dat de kerk zich dient in te spannen om belangrijke zaken voor deze leden als pastorale zorg en de toegang tot de viering van de eredienst voor hen veilig te stellen;

Het moderamen besluit:

1. het rapport 'Lichter ingevuld' te aanvaarden als uitgangspunt voor verder beleid;
2. het bestuur van de dienstenorganisatie te verzoeken de aanbevelingen te (laten) uitvoeren, zodat:
 1. de bezinning door gemeenten, ringen en werkgemeenschappen op de vijf basistaken wordt ondersteund en de ontwikkeling van geestelijk leiderschap in de gemeenten bevordert;
 2. gemeenten gemakkelijk de weg vinden naar professionele hulp en begeleiding en de daarvoor beschikbare subsidies;
 3. de samenwerking wordt bevordert, o.a. door de inrichting van een 'Kenniscentrum Samenwerking' bij de dienstenorganisatie;
 4. het beleid m.b.t. lichtere vormen uitgewerkt wordt en toegepast kan worden, o.a. door het beleggen van een expertmeeting;
 5. het concept van de huisgemeente in positieve zin wordt uitgewerkt.
3. de besluitvorming van het onder overweging 6 genoemde punt aan te houden tot het moment, dat ook het rapport van de werkgroep Ambt door de generale synode wordt behandeld;
4. allen te danken die bij de voorbereiding van deze besluiten betrokken zijn geweest.

C) Besluit moderamen generale synode inzake bijzondere opdracht voor vrijgevestigde geestelijk verzorgers

Het moderamen van de generale synode heeft kennis genomen van:

1. het rapport 'Geestelijke verzorging in de eerste lijn' van de Werkgroep pastoraat en gezondheidszorg (WPGZ) d.d. 9 oktober 2019;
2. het rapport 'De kerkordelijke positie van de geestelijke verzorger', rapport van het generale college voor de kerkorde (GCKO), tevens besluit van de commissie van overgang d.d. 13 februari 2020;
3. de brief van het moderamen aan de generale synode d.d. 18 mei 2020 (de 'oplegbrief' voor de synodevergadering van juni 2020);
4. het verslag van de bespreking in de generale synode van juni 2020
5. de agenda voor de **beraadslagingen** over dit onderwerp die gehouden zijn op 3 en 8 december 2020, met als bijlagen:
 - 5.1. brief GCKO d.d. 26 februari 2020;
 - 5.2. rapport Commissie van Rapport LWK voor de vergadering van juni 2020;
 - 5.3. de Open Brief van enkele geestelijk verzorgers d.d. juni 2020;
 - 5.4. de reactie hierop van de WPGZ d.d. juni 2020;
 - 5.5. het 'Schema voorwaarden (GV in eerste lijn);
 - 5.6. een overzicht van vragen en antwoorden ('Q&A') over de 'geestelijk verzorger in de eerste lijn' d.d. december 2020.
6. het besprokene tijdens genoemde beraadslagingen *en tijdens de beraadslagingen op 11, 12 en 13 januari 2021*;
7. Het rapport van de Commissie van Rapport LWK d.d. 4-1-2021
8. Het advies van de GRA d.d. 8-1-2021

Het moderamen overweegt:

1. Uit de stukken blijkt een maatschappelijke ontwikkeling die het wenselijk maakt dat een ambtelijke vergadering van de kerk aan een vrijgevestigd predikant-geestelijk verzorger of kerkelijk werker-geestelijk verzorger een bijzondere opdracht kan geven terzake van diens werk om geestelijke zorg te verlenen aan thuiswonende zorgbehoevende personen; *daarbij is een goede inhoudelijke verbinding tussen de kerk en de geestelijk verzorger van groot belang;*
2. Om ruimte voor een bijzondere opdracht aan geestelijk verzorgers te creëren is aanpassing van ord. 3-13 en ord. 3-23 nodig;
3. Op grond van overgangsbepaling 2 bij de kerkorde is de zgn. 'commissie van overgang' (dit is het GCKO) bevoegd in geval van 'onvoldoende geregelde gevallen' een zgn. 'voorlopige correctie' aan te brengen in de ordinanties;
4. Het GCKO heeft geoordeeld dat hiervan sprake is, en heeft de correctie aangebracht in februari 2020;
5. Deze correctie is niet door de kleine synode buiten werking gesteld en is mitsdien van kracht;
6. De generale synode heeft de voorgestelde ordinantiewijziging in eerste lezing aanvaard;
7. De WPGZ en het moderamen stellen voor aan de aldus mogelijk gemaakte bijzondere opdracht voor vrijgevestigd geestelijk verzorgers **voorwaarden** te verbinden (zie verder onder '*het moderamen besluit*');
8. In de oplegbrief van het moderamen is voorts te ontwikkelen 'flankerend beleid' genoemd;
9. In haar vergadering van juni 2020 heeft de synode niet positief besloten over genoemde voorwaarden en het bijbehorende flankerende beleid;
10. In de beraadslagingen is gebleken dat de bij de synode levende vragen inmiddels in het door het moderamen ten behoeve van deze beraadslagingen aangeleverde materiaal voldoende zijn beantwoord;

en voorts

11. door de corona-pandemie en de in verband daarmee geldende beperkende overheidsmaatregelen is een situatie ontstaan die bedoeld wordt in art. XIX van de kerkorde, dat luidt: '*Indien en voor zover buitengewone omstandigheden van land en volk het normaal functioneren van het leven van de kerk onmogelijk maken, treffen de daarvoor in aanmerking komende lichamen van de kerk of hun leden de door de omstandigheden tijdelijk geboden, van de orde van de kerk afwijkende maatregelen.*'
12. Vanwege genoemde maatregelen was een fysieke bijeenkomst van de generale synode in november 2020 en in januari 2021 niet mogelijk;
13. ten aanzien van een digitale vergadering bestond -vanwege de daaraan verbonden technische beperkingen- onvoldoende zekerheid dat deze zou kunnen gelden als een volwaardige synodevergadering;
14. Het moderamen heeft op grond van ord. 4-26-3 de bevoegdheid om zaken af te handelen 'die geen uitstel gedogen'.
15. In samenspraak met de kleine synode, bijeen in een digitale vergadering op 27 november 2020, *en met de synodeleden zelf*, heeft het moderamen besloten tot de volgende punten:
 1. het nemen van dit aanvullend besluit over de geestelijke verzorging in de eerste lijn is een zaak is die geen verder uitstel gedooft;
 2. het moderamen heeft het besprokene tijdens de beraadslagingen laten verwerken in document 5.6. ('Q&A'), *verder zijn schriftelijk gestelde vragen schriftelijk beantwoord;*

3. het moderamen zendt de synodeleden vóór 20 januari 2021 toe:
 - de Q&A,
 - de verslagen van de beraadslagingen tot dan toe en
 - de schriftelijke beantwoording van vragen;
4. de synodeleden krijgen tot 19 januari 2021 gelegenheid om tegenvoorstellen, amendementen en moties (TAM's) in te dienen;
5. op 27 januari beraadslaagt het moderamen digitaal met synodeleden over de ingediende TAM's;
6. het moderamen geeft op 29 januari 2021 verslag een toelichting op het besluitvoorstel en het doorlopen proces, en geeft -voor zover nog nodig- zijn reactie op de TAM's;
7. het moderamen houdt een peiling over het -eventueel aangepaste- besluitvoorstel;
8. het moderamen neemt vervolgens het besluit.

Het moderamen besluit:

1. De bij dit besluit behorende stukken 1, 2 en 3 te aanvaarden als uitgangspunt van beleid;
2. Voor een vrijgevestigd geestelijk verzorger (predikant of kerkelijk werker) gelden de volgende voorwaarden om van een ambtelijke vergadering een bijzondere opdracht te ontvangen:

Algemeen

1. Betrokkene moet zijn ingeschreven in het register van de Stichting Kwaliteitsregister Geestelijk Verzoekers (SKGV).
2. Voor betrokkene is een begeleidingscommissie ingesteld in de zin als beschreven door het moderamen.
3. Betrokkene heeft een openbare aanbodomschrijving van zijn werkzaamheden opgesteld (gedeponereerd en op een website) conform de beroepsstandaard van de Vereniging van Geestelijk Verzoekers (VGVZ); vermeld moet zijn dat betrokkene dit doet als protestants geestelijk verzorger en als predikant of kerkelijk werker van de Protestantse Kerk in Nederland.
4. Betrokkene zorgt voor registratie als zodanig bij de kamer van koophandel.
5. Betrokkene beschikt over een portfolio van voldoende omvang, zoals beschreven door het moderamen.

Aanvullend voor gemeentepredikanten of kerkelijk werkers in gemeenten die dit werk ernaast willen doen

1. Gemeentepredikanten of kerkelijk werkers mogen in hun hoedanigheid van geestelijk verzorger geen cliënten aanvaarden die lid zijn van dezelfde gemeente als waar zij als predikant of kerkelijk werker dienstdoend zijn.
2. Het werk in de gemeente dient een zodanig percentage van van de volledige werktijd te zijn dat minimaal 8 uren besteed kunnen worden aan het werk als PGV/KWGV.
3. het moderamen op te dragen het bestuur van de dienstenorganisatie te verzoeken
 - a) over deze nieuwe mogelijkheid en de daarbij behorende aanvraagprocedure te communiceren met het veld, en binnen de kerkelijke organisatie, zodat aanvragers, ambtelijke vergaderingen, in het bijzonder zij die belast zijn met het afgeven van goedkeuringen, op de hoogte zijn van dit nieuwe beleid en de voorwaarden die hiervoor gelden;
 - b) zorg te dragen, in samenwerking met de WPGZ, voor de verdere vormgeving van de verantwoordelijkheid van de ambtelijke vergadering die de bijzondere opdracht verleent voor de vrijgevestigd geestelijk verzorger, waartoe ook overlegd zal worden met het werkveld van de geestelijk verzoekers (het 'behoefteonderzoek'); en de genoemde verantwoordelijkheid zo vorm te

geven dat het voor geestelijke verzorgers in de eerste lijn aantrekkelijk is om vanuit de Protestantse Kerk als zodanig werkzaam te zijn.

4. Allen te danken die bij de voorbereiding van deze besluiten betrokken zijn geweest.